

การประเมินความเสี่ยง
การทุจริตประจำปีงบประมาณ
๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองท่อม
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่างๆที่ค้นหาดันต่อที่แท้จริงได้ยากความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสนอการป้องกันการทุจริตคือการแก้ปัญหการทุจริตที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่๒๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหการทุจริตประพฤตมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤต มิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้นเพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม

มกราคม ๒๕๖๗

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กร ได้ตั้งนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุม ภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้าน การทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือ ประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหาก เกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระ งานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการดำเนินงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อน เริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของ การเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และ ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะPre-Decisionส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะ กำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะPost-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กรตามมาตรฐาน COSO๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออก ประกาศใช้เมื่อปี๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐานCOSO ๒๐๑๓ประกอบด้วย๕องค์ประกอบ ๑๗ หลักการดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับ

ดูแลหลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหารมีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กรจูงใจรักษาไว้และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุม

ภายในองค์กรประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม(ControlActivities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร(InformationandCommunication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล MonitoringActivities)

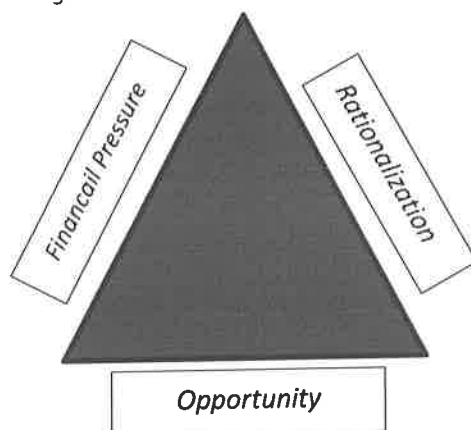
หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present&Function (มีอยู่จริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งยังทำงานได้อย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กันจึงจะทำให้ควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วยPressure/IncentiveหรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจOpportunity หรือโอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆคุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อนและRationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต(FraudTriangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม จะแบ่งความเสี่ยงออกเป็น ๔ ด้านดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ.๒๕๕๘

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๕.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

การจัดซื้อจัดจ้าง

การบริหารงานบุคคล

การระบุความเสี่ยง(Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้าน

- ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ.๒๕๕๘
- ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
  - ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
  - ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

๑. การขออนุมัติ/อนุญาต

ชื่อโครงการ / กิจกรรม	
ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	กระบวนการอนุมัติ อนุญาต
เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	เป็นความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ แม้จะเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตาม อาจก่อให้เกิดความคาดหวังทั้งผู้ให้และผู้รับและอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้
ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบ/กระตุ้นให้เกิดการทุจริต	การไม่ปฏิบัติตามตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ.๒๕๕๘
การควบคุม/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	-พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการพ.ศ.๒๕๕๘
ประเมินระดับความเสี่ยง	☐ ไม่มี ☐ ต่ำมาก ☒ ต่ำ ☐ กลาง ☐ สูง ☐ สูงมาก ☐ สูงสุด
มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	<p>.๑ ผู้บังคับบัญชามีการควบคุม และติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการสอบถามและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>.๒ จัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการปฏิบัติงานด้านการขออนุมัติ อนุญาต</p> <p>.๓ ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p>
ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต

๒. การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ

ชื่อโครงการ / กิจกรรม	
ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ
เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	<p>๑. เป็นความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ แม้จะเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตาม อาจก่อให้เกิดความคาดหวังทั้งผู้ให้และผู้รับและอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้</p> <p>๒. เจ้าหน้าที่พัสดุ เลือกซื้อร้านที่ตนเองรู้จัก หรือพูดคุยได้ง่าย</p>
ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบ/กระตุ้นให้เกิดการทุจริต	๑. การไม่ปฏิบัติตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างฯ
การควบคุม/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐
ประเมินระดับความเสี่ยง	☐ ไม่มี ☐ ต่ำมาก ☐ ต่ำ ☒ กลาง ☐ สูง ☐ สูงมาก ☐ สูงสุด
มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	<p>.๑ผู้บังคับบัญชามีการควบคุม และติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการสอบทานและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>.๒จัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>.๓ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน</p>
ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

๓. การบริหารงานบุคคล

ชื่อโครงการ / กิจกรรม	
ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการและขั้นตอนการบริหารงานบุคคล
เหตุการณ์ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น	<p>๑.เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒.ปลูกฝังจิตสำนึกของพนักงานทางด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และการมีธรรมาภิบาลต่อการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>๓.ผู้บริหารดำเนินการตามนโยบายของตนเอง แทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งขัดต่อกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p>
ประเมินระดับความเสี่ยง	☐ ไม่มี ☐ ต่ำมาก ☐ ต่ำ ☒ กลาง ☐ สูง ☐ สูงมาก ☐ สูงสุด
มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	<p>๑. มาตรการเปิดเผยข้อมูลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลแก่สาธารณะ</p> <p>๒. กิจกรรมสร้างความโปร่งใสในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน</p>
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

๔. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ชื่อโครงการ / กิจกรรม	
ประเด็น/ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการและขั้นตอนการให้บริการตามภารกิจ
เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	<p>๑.ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวเร็วขึ้น</p> <p>๒.มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าบริการปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต</p> <p>๓.ให้บริการไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ใช้เวลาในการให้บริการนานเกินกว่าที่กำหนดไว้</p>
ประเมินระดับความเสี่ยง	☐ ไม่มี ☐ ต่ำมาก ☐ ต่ำ ☒ กลาง ☐ สูง ☐ สูงมาก ☐ สูงสุด
มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	<p>๑. จัดโครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน ตามหลักธรรมาภิบาล</p> <p>๒. การให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้</p>
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน